

การจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส

ดร.เดชาวัตร คงคาน้อย

ที่ปรึกษาสำนักงานผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

บทคัดย่อ

การจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสจะเกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ ด้านการจัดสรรงบประมาณตามยุทธศาสตร์การจัดสรรรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างการเติบโตจากภายใน มีการจัดทำแผนบูรณาการสร้างความเสมอภาคในการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคงเศรษฐกิจ และสังคม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต หน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส ประกอบด้วย กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานประกันสังคม สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำนวนเงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้กับผู้ด้อยโอกาสในแต่ละปีนั้นเพิ่มขึ้นหรือลดลง มีผลมาจากจำนวนประชากร อัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการประมาณการงบประมาณสวัสดิการสังคม ได้แก่ รายได้ภาครัฐบาลจากเงินภาษี จำนวนประชากร มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) การประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนการออมแห่งชาติ เงินกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ อัตราเงินเฟ้อ รายได้ครัวเรือน ความเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราการเกิด อัตราการตาย และจำนวนคนที่อยู่ในวัยทำงาน ตามลำดับ

คำสำคัญ: หลักการคำนวณงบประมาณ/สวัสดิการสังคม/ผู้ด้อยโอกาส

มจร

SOCIAL WELFARE BUDGET FOR THE DISADVANTAGED

Dr. DECHAWAT KONGKANOI

Abstract

The social welfare budget for the disadvantaged related to government policy. On budget allocation according to the strategy of allocation of expenses related to social welfare under the National Economic and Social Development Plan No. 12 C.E.2017-2021. Strategy 1: strengthening and developing human capital capabilities and strategy 2: creating fairness and reducing inequality in society, which aims to reduce inequality and create growth from within. The preparation of an integrated plan to create equality in allocation of social welfare budgets. Economic and social security, to create an environment that is conducive to living. The agencies that have allocated a social welfare budget for the disadvantaged include the Ministry of Social Development and Human Security, Ministry of Public Health Ministry of Interior, Ministry of Education, Ministry of Labor, Department of Local Administration Social Security Office, National Health Security Office, the Office of Health Promotion Foundation, Office of Social Development and Human Security, and Bangkok. The amount of budget that the state allocates to agencies for uses on the disadvantaged each year increase or decrease as a result of the population. Inflation rate The key factors used in estimating the social welfare budget are government income from tax, population, gross domestic product value in Thailand (GDP) Social security, Provident fund, National Savings Fund, Retirement Mutual Fund, Inflation rate Household income Economic growth, birth rates, mortality and number of people in working age.

KEYWORDS: PRINCIPLES FOR CALCULATING BUDET, THE SOCIAL WELFARE, DISADVANTAGED

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคม และกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยใช้งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 วงดุที่ 1 จันวนเงิน 134,658,000 บาท (กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, 2562)

ค่าจ่ายของชุดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก สตรี ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส เมื่อเทียบกับรายได้ของภาครัฐหรือเทียบกับฐานรายได้ประชาชาติ หากเศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ร้อยละ 7 ต่อปี ในรูปตัวเงินงบประมาณสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 7.9-10.2 ของรายได้ประชาชาติ แต่จะใช้ชุดสวัสดิการ 1 หรือ 2 หรือ 3 โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาอย่างช้า ๆ เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนอันส่งผลต่อประเทศไทยที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด พึ่งพิงการส่งออกในสัดส่วนที่สูง ส่งผลให้รายได้ประชาชาติและรายได้ของรัฐบาลอาจลดลงจนก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดสรรทรัพยากรให้แก่กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้รัฐยังมีภาระรายจ่ายประจำต่าง ๆ และความจำเป็นในการลงทุนของภาครัฐ ปัญหาหนี้สินภาครัฐที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งรายจ่ายด้านการเมืองจากนโยบายประชานิยมต่าง ๆ นำไปสู่ข้อจำกัดในการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลได้ รัฐบาลควรจะหาแนวทางในการสร้างคามยั่งยืนในการจัดสวัสดิการสังคม (สำนักสวัสดิการผู้สูงอายุ, 2559)

จากการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสที่ผ่านมาของประเทศไทย จึงเกิดคำถามว่า การจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมของประเทศในแต่ละปีเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และการออมลดลง ปัญหาการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานรัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร ภาระค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่องบประมาณด้านต่าง ๆ ของรัฐโดยตรง และเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569) ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่เหมาะสม ควรเป็นอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคมเป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีมั่นคง โดยครอบคลุมการบริหารกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนาสังคม และเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนพยายามขจัดสภาวะที่พึ่งตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป สวัสดิการสังคมเป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการที่ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับว่าสวัสดิการสังคมเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และถาวร เปลี่ยนจากสภาวะที่ยากลำบากไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่าเดิม ไปจนถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด (Friedlander and Apte, 1980 อ้างใน วันทนี วาสิกสิน, 2553)

หลักการสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย 1) การจัดสวัสดิการสังคมจะต้องคำนึงถึงปัญหา และความต้องการหรือความจำเป็น 2) การใช้มาตรการสวัสดิการจากงานอาชีพ โดยใช้หลักการครอบคลุม เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับบริการ 3) การใช้มาตรการบริการสังคมใน ฐานะพลเมืองของรัฐ ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสังคมจากรัฐให้มีความมั่นคงทางสังคม 4) ระบบการ จัดสวัสดิการสังคม ได้แก่ การสงเคราะห์ประชาชน การประกันสังคม และการบริการสังคม (Timuss, 1974 อ้างใน ระพีพรรณ คำหอม, 2554) นอกจากนี้การจัดสวัสดิการในสังคมไทยมีความเป็นสากล คือ มีความสอดคล้องกับสิทธิมนุษยชน ความต้องการขั้นพื้นฐาน ความยุติธรรมทางสังคม การมีส่วนร่วม ของคนในสังคมทุกระดับและความโปร่งใส (ระพีพรรณ คำหอม, 2555)

การส่งเสริมศักยภาพผู้ด้อยโอกาส

ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และสงคราม รวมถึง ผู้ขาดโอกาสที่ จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อังสงผลให้ ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมบุคคลอื่น (ระรินทิพย์ ศิริรัตน์, 2557)

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เป็น หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทและภารกิจในการให้บริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์แก่ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาใน รูปแบบสถานสงเคราะห์ และการประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ ชุมชน และท้องถิ่นจัดสวัสดิการสังคม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาทางสังคมสามารถดำรงชีวิต และ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจทำให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการ สังคมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ อันมีผลมาจาก 1) แต่ละพื้นที่ไม่ต้องการส่งรายชื่อผู้ด้อยโอกาสเข้า ร่วม เพราะเกรงจะกระทบต่อการประเมินตัวชี้วัดของท้องถิ่น 2) ผู้ด้อยโอกาสบางรายปิดกั้นตัวเอง เนื่องจากมองไม่เห็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ทำให้พื้นที่ไม่สามารถส่งรายชื่อลงแบบ สำรวจ 3) บางพื้นที่ส่งรายชื่อเฉพาะบุคคลที่สนับสนุนตนเองเพราะหวังประโยชน์ทางการเมือง หรือการ เลือกตั้งท้องถิ่น ทำให้ผู้ด้อยโอกาสบางรายที่ไม่ใช่ฐานเสียงไม่ได้รับโอกาส 4) ความไม่สอดคล้องของ ข้อมูลผู้ด้อยโอกาสและการขอสนับสนุนงบประมาณรัฐ

รัฐบาลมีนโยบายด้านสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต โดยการสร้างหลักประกันความมั่นคง ให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายโดยการไม่เลือกปฏิบัติ และการละเมิด รวมถึงการเสริมสร้างสวัสดิการ ทางสังคมให้แก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม สวัสดิการหลากหลายที่รัฐจัดให้มีขึ้นไม่ว่าจะเป็น การเรียน ฟรี 15 ปี สวัสดิการสุขภาพถ้วนหน้า การรับภาระด้านค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโดยสารรถประจำทาง หรือ รถไฟ ทำให้ผู้มีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้มากขึ้น นอกจากนี้การที่รัฐ ประกาศนโยบายสังคมสวัสดิการ จะทำให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลช่วยเหลือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่ง นโยบายดังกล่าวเป็นความร่วมมือของทุกส่วนในสังคมที่จะสร้างสรรค์สวัสดิการขึ้นในหลายรูปแบบโดย ไม่อาศัยเพียงรัฐเท่านั้น แต่เป็นการสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ สวัสดิการแก่ผู้จำเป็นอย่างกว้างขวางครอบคลุม ลดความเหลื่อมล้ำ ได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งจะทำให้คน ทุกคน ในสังคมไทยสามารถเข้าถึงสวัสดิการได้อย่างเท่าเทียมกัน (ระรินทิพย์ ศิริรัตน์, 2557)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ต้องดูแลคนทุกกลุ่มวัย ทุกกลุ่มเป้าหมายในสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่จะดูแลคนทุกกลุ่มในสังคมให้ได้รับการพัฒนา และคุ้มครองตามสิทธิ พัฒนาคุณภาพชีวิต มีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม จากแนวนโยบายของรัฐ สถานการณ์ของผู้ด้อยโอกาส และภารกิจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้กำหนดให้มีกลไกและแนวทางการดำเนินงานที่จะให้ความคุ้มครองให้กับผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับสิทธิและรับบริการสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสวัสดิการสังคมที่หลากหลายเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในสังคม โดยมีกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้การสนับสนุนแก่ภาคเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ มูลนิธิ และหน่วยงาน สำนวณคนไร้รากเหง้า ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามมติของคณะรัฐมนตรีตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะ และสิทธิของบุคคล ส่วนสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส มีภารกิจหลักในเชิงนโยบาย และวิชาการในการส่งเสริมศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาส รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาคประชาชน และองค์กรเครือข่ายเอกชนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาส ได้ดำเนินแนวทางที่ทำให้เกิดการคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล

งบประมาณหมายถึงการประมาณรายรับรายจ่าย เป็นแผนการใช้จ่ายของรัฐในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร, 2552) งบประมาณทำหน้าที่เป็นทรัพยากรการบริหารเพื่อสนับสนุนให้รัฐบาลสามารถบริหารประเทศได้บรรลุเป้าหมาย งบประมาณพิจารณาได้ 3 บทบาท คือ 1) บทบาทด้านเศรษฐกิจ งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจของประเทศในรูปนโยบายการคลัง 2) บทบาทด้านการบริหาร งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารประเทศ ซึ่งสามารถนำไปซื้อปัจจัยทางการบริหารได้ 3) บทบาทด้านการเมือง ที่พิจารณาได้จากการเป็นเครื่องของฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมการบริหารของรัฐบาล เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์รัฐบาลด้วยการใช้ประโยชน์จากการใช้จ่ายเงินภาษีอากร และยังแสดงถึงกลุ่มหรือหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อการเมืองในขณะนั้น (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ และ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, 2549)

การจัดทำงบประมาณนั้น รัฐบาลต้องคำนึงถึงรูปแบบของงบประมาณ เพราะงบประมาณแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะการใช้ และดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป การจัดทำงบประมาณของแต่ละประเทศจะมีรูปแบบแตกต่างกัน และมีวิวัฒนาการมาตลอดเวลา เริ่มจากรูปแบบง่าย ๆ เพียงแสดงรายรับ-รายจ่าย ไปจนถึงรูปแบบที่ซับซ้อนเพื่อให้ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงบประมาณ เช่น งบประมาณแบบแสดงรายการ งบประมาณแบบแสดงผลงาน งบประมาณแบบแสดงแผนงาน งบประมาณแบบการวางแผน และการกำหนดโครงการ และงบประมาณแบบฐานศูนย์ เป็นต้น (อานวย ทองโปร่ง, 2548)

หลักการจัดทำงบประมาณที่ดีต้องยึด 1) หลักประหยัด ต้องใช้จ่ายให้ได้ผลอย่างเต็มที่ มีการป้องกันไม่ให้เกิดการรั่วไหล 2) หลักประสิทธิภาพ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องใช้จ่ายงบประมาณที่

มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) หลักความเสมอภาค ต้องมีความชอบธรรมทั้งด้านรายได้ และรายจ่าย 4) หลักดุลยภาพ ในการใช้งบประมาณแต่ละปีรัฐบาลต้องคำนึงถึงลักษณะดุลยภาพ 5) หลักการคาดการณ์ไกล นั่นคือ ไม่ว่าหน่วยราชการใดจะต้องการทานอย่างหนึ่งอย่างใด และต้องการใช้เงินเพื่อการนั้น ๆ เท่าใดในปีใดต้องคิดและคาดคะเนไว้ล่วงหน้า 6) หลักประชาธิปไตย เพราะเงินรายได้ของรัฐบาลเกือบทั้งหมดมาจากเงินของราษฎร ดังนั้นการจัดทำงบประมาณราษฎรจะต้องรู้เห็นและให้ความเห็นชอบด้วย เพื่อให้ประโยชน์ตกกับประชาชนส่วนใหญ่ (ไตรรัตน์ โภคพลารักษ์ และ วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, 2549)

เนื่องจากงบประมาณเป็นแผนงานแสดงออกถึงความต้องการของรัฐบาล ส่วนราชการ และองค์กรต่าง ๆ ในอนาคตในการใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และงบประมาณเป็นการประมาณการรายรับและรายจ่ายที่ได้มาและจ่ายไปในอนาคตของรัฐบาล ดังนั้น งบประมาณจึง ยังไม่สมบูรณ์แน่นอนร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าจะเป็นตามนั้น เป็นเรื่องของอนาคต ซึ่งการดำเนินงานในเรื่องงบประมาณจึงต้องถูกกระทบกระเทือนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีข้อจำกัดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน สิ่งที่จะจำกัด และกำหนดการใช้งบประมาณมีดังนี้ (ณรงค์ สักพันโรจน์, 2541 : 12-15)

1. ด้านการบริหาร การบริหารงานของหน่วยงานในเรื่องงบประมาณนั้น มีความสำคัญ และจะเป็นตัวการ ที่มากำหนดการบริหารงบประมาณว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หากผู้บริหารเจ้าหน้าที่งบประมาณและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีความรอบรู้ และเข้าใจถึงระบบ และกลไกงบประมาณดีแล้ว การจัดทำและบริหารงบประมาณ เพื่อไปสู่เป้าหมาย และไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะสำเร็จ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม

1.1 ผู้บริหารต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญของงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูง ต้องจัดองค์กรและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่เป็นอยู่ และให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นหน่วยข้อมูลกลางในการบริหารงบประมาณขององค์กร จะต้องจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานงบประมาณให้เป็นงานที่ต่อเนื่องและมีข้อมูลในด้านต่าง ๆ ไว้พร้อม และต้องจัดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการบริหารงบประมาณไว้ครบถ้วน เพื่อให้งบประมาณเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

1.2 องค์กร ต้องจัดระบบงาน และองค์กรให้มีสายการบังคับบัญชาในองค์กรให้แน่นอน พร้อมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้ไว้ เพื่อให้งานงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานกันภายในหน่วยงานขององค์กร ในการบริหารงบประมาณโดยเฉพาะงานงบประมาณ และงานบัญชี และให้มือกลางเป็นศูนย์รวมข้อมูลงบประมาณขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนงาน การบริหารงบประมาณ การงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน

2. ด้านนิติบัญญัติ ก่อนที่งบประมาณจะนำมาใช้จ่ายได้ งบประมาณจะต้องผ่านฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา เพื่อพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติรับรองการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจึงมีส่วนในการกำหนด และจำกัดการใช้งบประมาณในแต่ละปีได้ ฝ่ายนิติบัญญัติถือว่าตนเป็นฝ่ายที่ประชาชนได้เลือกตั้งเข้ามา เพื่อทำหน้าที่แทนประชาชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลด้วยหากฝ่ายนิติบัญญัติมีบุคคลที่มีความรอบรู้ ในด้านงบประมาณและด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว ย่อมเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการคุมเงินงบประมาณให้ใช้จ่ายไปอย่างถูกต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่รั่วไหล และเป็นประโยชน์ต่อ

ประเทศชาติให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าหากฝ่ายนิติบัญญัติมีบุคคลที่ไม่มีความรอบรู้ ในด้านงบประมาณและด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว งบประมาณย่อมจะต้องถูกกำหนด และจำกัด ไปสู่จุดที่ไม่พึงปรารถนาหลายประการ และเป็นผลเสียต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม

3. ด้านเศรษฐกิจ งบประมาณย่อมถูกกำหนดและจำกัด โดยสภาพเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นเป็นสำคัญ เงินรายรับงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายเป็นงบประมาณรายจ่ายนั้นย่อมขึ้น อยู่กับรายได้ ประชาชาติหรือภาวะเศรษฐกิจดีหรือเลว สภาพประเทศชาติว่าร่ำรวยหรือยากจนเป็นสำคัญถ้ารายได้ ประชาชาติสูงหรือประเทศชาติร่ำรวย การหางบประมาณรายรับมาใช้จ่ายเป็นงบประมาณรายจ่าย ย่อมจะหามาได้มากและย่อมจะมีโอกาสที่จะนำเงินงบประมาณไปพัฒนาประเทศ หรือดำเนินการอย่างอื่นได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายงบประมาณไปยังด้านนั้น ๆ เช่น เศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ การว่างงานมีมาก รัฐบาลจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการสร้างงานให้มากขึ้น โดยต้องใช้จ่ายงบประมาณให้มากขึ้น อาจเป็นการใช้นโยบายงบประมาณแบบขาดดุล หากจำเป็นต้องนำเงิน มาใช้จ่ายหรือนำเงินคงคลังที่มีอยู่มาใช้จ่ายก็ต้องทำ เพื่อสร้างงานให้มากขึ้น ในด้านอุตสาหกรรม ให้ประชาชนมีงานทำเพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจให้ดีขึ้น เป็นต้น

4. ด้านสังคม ลักษณะของสังคมจะเป็นตัวกำหนด และจำกัดงบประมาณเช่นเดียวกัน ได้แก่ อัตราการว่างงาน อัตราการอ่านออกเขียนได้ อัตราโจรผู้ร้าย การสาธารณสุข การสาธารณสุขโรค การสวัสดิการ และภาวะสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ย่อมเป็นตัวกำหนดให้รัฐบาลได้ตระหนักว่า ควรจะใช้งบประมาณเพื่อการนี้เป็นจำนวนเท่าไร เพื่อให้สอดคล้องความต้องการของสังคมในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีสิ่งต่าง ๆ อีกหลายประการที่สังคมยอมรับ และรัฐบาลจำเป็นต้องใช้ไปเพื่อการนั้น อาทิ กระบวนการหรือวิธีการบางอย่างตามวัฒนธรรมตามประเพณี

5. ด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดและข้อจำกัดอื่นๆ ที่มีต่อบประมาณอีกหลายประการ อาทิ ข้อกำหนดและข้อจำกัดทางด้านศาสนา การต่างประเทศ การเมือง กฎหมาย และประวัติศาสตร์ เป็นต้น

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (2555) ทำโครงการวิจัยการประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุและแหล่งที่มาของเงิน พบว่า รายจ่ายสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบันประกอบด้วย รายจ่ายบำนาญประเภทต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ และสถานสงเคราะห์คนชรา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เงินสงเคราะห์จัดการศพ พิธีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง และการส่งเสริมการใช้ศักยภาพทางสังคม และกองทุนผู้สูงอายุ โดยสำนักงานส่งเสริม สวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ และนำเสนอชุดทางเลือกสวัสดิการผู้สูงอายุให้สนองความต้องการผู้สูงอายุมากขึ้น ทั้งนี้การระบประมาณแต่ละชุดสวัสดิการมีค่าใช้จ่ายในช่วงปี 2555-2564 มีจำนวน 1.7-4.6 แสนล้านบาท ในระยะแรกรัฐจะต้องจัดสวัสดิการเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีพได้ในระดับพื้นฐาน และหากรัฐมีรายได้พอจึงจัดสวัสดิการเพิ่มขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายของชุดสวัสดิการผู้สูงอายุจะเทียบกับรายได้ของภาครัฐหรือเทียบกับรายได้ประชาชาติ ถ้าเศรษฐกิจไทยขยายตัวได้งบประมาณสวัสดิการผู้สูงอายุก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามช่วงเวลาตามการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในโครงสร้างประชากร แนว

ทางการสร้างความยั่งยืนในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ได้แก่ มาตรการในการหารายได้มารองรับภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้น ผ่านการปฏิรูประบบภาษี ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ และสร้างภาคีสังคม

บทสรุป

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ นโยบายของภาครัฐ (Policy : P) เศรษฐกิจ การเงินการคลัง (Economy : E) สังคม (Social : S) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technology : T) สภาพแวดล้อม (Environment : E) และกฎหมาย (Legal : L) ซึ่งแต่ละปัจจัยมีความเชื่อมโยงกับการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคม และเป็นปัจจัยขับเคลื่อนจากภายนอกหรือสภาพแวดล้อมเชิงมหภาคเพื่อนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือนำมาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ นโยบายของภาครัฐ เนื่องจากนโยบายเป็นหลักและวิธีการปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นโยบายของประเทศถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติ เป็นหน้าที่สำคัญของรัฐบาล คือ การดูแลรับผิดชอบประชาชนที่เดือดร้อนให้ได้รับบริการสังคมขั้นพื้นฐานหรือบริการสวัสดิการสังคมจากรัฐ รัฐบาลจึงมีหน้าที่หลักโดยมีนโยบายการดูแลทุกข์ และสุขของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัตภาพของตน โดยนโยบายของรัฐจะอยู่ในรูปกฎหมายและพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคมของประเทศ ดังแนวคิดของ ลาสเวล และแคปแลน (Laswell & Kaplan, 1970) ประชุม รอดประเสริฐ (2545) และ Mondy (อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2545) ที่กล่าวว่า นโยบายที่ดีต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ และสามารถช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้ กำหนดขึ้นจากฐานข้อมูลที่เป็นจริง การกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงาน และกำหนดกลวิธีตลอดจนจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมแก่การดำเนินงาน สนองผลประโยชน์ต่อบุคคลโดยส่วนรวมและต้องมีการประสานงานร่วมกัน เป็นถ้อยคำที่กะทัดรัด ใช้ภาษาเข้าใจง่ายและเป็นลายลักษณ์อักษร มีขอบเขต และระยะเวลาการใช้ และควรมีความยืดหยุ่นแต่มั่นคงอยู่บนหลักการ และสอดคล้องกับระเบียบที่ถูกต้อง ครอบคลุมถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกองค์การ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความจำเป็น และอย่างมีเหตุผล นโยบายต้องเป็นเหตุเป็นผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ และต้องได้รับการตรวจสอบ และทบทวนเป็นระยะ ๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการประมาณการหรือคาดการณ์งบประมาณ ได้แก่ เงินภาษี ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รายได้ครัวเรือน เงินประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนการออมแห่งชาติ อัตราการเกิดและอัตราการตาย เงินกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) เงินประกันชีวิตแบบบำนาญ คนที่อยู่ในวัยทำงาน และความยืนยาวของชีวิต โดยปัจจัยที่เกี่ยวกับงบประมาณ ได้แก่ รายได้ การจัดเก็บภาษีของรัฐบาลเมื่อหักเหลือสุทธิ จำนวนผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ มูลค่า GDP (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย) รายได้ครัวเรือน และอัตราการตาย (จำนวนราย/ปี) เพื่อมาสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) เป็นเพราะค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม (Y) และผลรวมของตัวแปรตามทุกตัวมีความสัมพันธ์กันแบบเชิงเส้นตรง พบว่า สมการที่ได้จากสมการถดถอยพหุคูณมีความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสมบูรณ์เท่ากับ 4.75 เปอร์เซ็นต์

ซึ่งมีความเหมาะสมในการคำนวณทางงบประมาณของประเทศไทย โดยรายได้ครัวเรือน เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการนำไปหาแนวทางปรับงบประมาณเพื่อเป็นเงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

การจัดสวัสดิการให้กับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ต้องใช้ทรัพยากรทั้งการเงิน และไม่ใช่การเงิน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้รับผิดชอบทรัพยากรทางการเงิน หรือเป็นภาระทางงบประมาณของภาครัฐในการให้บริการสวัสดิการประเภทต่าง ๆ การคำนวณงบประมาณของภาครัฐแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การสำรวจรายจ่ายสวัสดิการสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และการประมาณการแนวโน้มในอนาคต ข้อมูลหลักที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณ คือ ข้อมูลรายจ่ายงบประมาณภาครัฐจากระบบบริหารการเงินการคลังกรมบัญชีกลาง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานประกันสังคม และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย การประมาณการแนวโน้มงบประมาณรายจ่ายของสวัสดิการสำหรับผู้ด้อยโอกาสในอนาคต ต้องใช้สมมติฐานหลายประการในการคำนวณ ซึ่งต้องมีการคาดการณ์ในอนาคตว่าสวัสดิการแต่ละประเภทมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านผู้มีสิทธิ และงบประมาณจึงใช้แบบจำลองเพื่อช่วยประมาณการหลายแบบ คือ 1) แบบจำลองประชากรที่ประมาณการจำนวนผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสที่อิงจากข้อมูลพยากรณ์ประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) แบบจำลองจำนวนผู้ประกันตน โดยเป็นแบบจำลองประมาณการจำนวนผู้ประกันตนซึ่งอิงกับข้อมูลที่ได้จากแบบจำลองประชากร และปรับด้วยข้อมูลแนวโน้มของแรงงานทั้งในระบบ (ผู้ประกันตนมาตรา 33 และ 39) และนอกระบบ (ผู้ประกันตนมาตรา 40) 3) แบบจำลองเงินกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 4) แบบจำลองรายได้ประชาชาติและรายได้ภาครัฐ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 5) แบบจำลองคำนวณค่าใช้จ่ายของสวัสดิการสังคมภาครัฐสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ซึ่งคำนวณภายใต้สมมติฐานของจำนวนผู้ใช้สิทธิ (แบบจำลองประชากร และแบบจำลองผู้ประกันตน) และค่าใช้จ่ายต่อหัว (per capita expense) ทั้งนี้งบประมาณสวัสดิการสังคมของภาครัฐ (value) จะเท่ากับจำนวนผู้ใช้สิทธิ (quantity) คูณกับค่าใช้จ่ายต่อหัว (price) หรือ $v=p*q$

หลักการคำนวณงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสโดยใช้วิธีการคำนวณภาระทางงบประมาณของภาครัฐในการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตในประเทศไทย รวมถึงวิธีการประมาณการรายได้ของภาครัฐในอนาคต คือ 1) รายจ่ายสวัสดิการสังคมภายใต้ระบบปัจจุบัน การคำนวณแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) สำรวจรายจ่ายสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน และ 2) การประมาณการแนวโน้มในอนาคต ประกอบด้วย ข้อมูลรายจ่ายงบประมาณภาครัฐสำหรับการสร้างควมมั่นคงในชีวิต จากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวโน้มรายจ่ายในอนาคตของสวัสดิการสังคมภายใต้ระบบปัจจุบัน ในการประมาณการแนวโน้มงบประมาณรายจ่ายของสวัสดิการสังคมภายใต้ระบบปัจจุบันต้องใช้สมมติฐานหลายประการในการคำนวณ ต้องมีการคาดการณ์ในอนาคตว่า สวัสดิการแต่ละประเภทเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจำนวนผู้มีสิทธิ และงบประมาณต่อหัว

การประมาณรายได้ของรัฐบาล การวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือความเป็นไปได้ทางการเงิน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของสวัสดิการสังคมนั้น จะต้องพิจารณาถึงรายได้หรือแหล่งที่มาของเงินในการจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาษีรวมของรัฐบาล การประมาณการความสามารถในการหารายได้ของรัฐขึ้นกับรายได้ประชาชาติเป็นหลัก นั่นคือ หากรายได้ประชาชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

รายได้ของภาครัฐก็จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับขนาดของฐานภาษีในลักษณะของจำนวนผู้ทำงานในภาคเศรษฐกิจในระบบ เพราะหากผู้ทำงานในระบบมีจำนวนมาก การเก็บภาษีของภาครัฐก็จะทำได้ง่ายขึ้น โดยจะใช้ตัวแปรสัดส่วนของประชากรในเขตเมืองเป็นตัวแทนขนาดฐานภาษี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลศึกษา

1.1 ด้านนโยบาย ควรกำหนดให้นโยบายสำหรับดูแล และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ในขณะนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติที่มีแผนงาน มีกฎหมาย มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคม เพื่อให้ทุกรัฐบาลเมื่อเข้ามาบริหารประเทศต้องดูแลทั้งระบบป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง รัฐบาลต้องกำหนดแผนการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมโดยแบ่งเป็นช่วงระยะเวลา 5 ปี 10 ปี 15 ปี หรือ 20 ปี เพื่อให้มีช่วงระยะเวลาดำเนินงาน สามารถตรวจสอบ และปรับแผนงานได้ทันกับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ด้อยโอกาส รัฐบาลต้องกำหนดหน่วยงานหลักรับผิดชอบ มีวิธีการ และงบประมาณที่ชัดเจน ตรวจสอบการดำเนินงานได้

1.2 ด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลด้านสวัสดิการสังคมที่ต้องเข้ามาดูแลอุดหนุน ดังนั้น รัฐต้องจัดเตรียมทางงบประมาณรายรับให้เพียงพอ โดยพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากให้เติบโต ขยายฐานภาษี และการลงทุนในแหล่งต่าง ๆ ที่สามารถให้ผลตอบแทนได้อย่างมั่นคงยั่งยืนและตรวจสอบได้ ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการออม และจ่ายเงินสมทบในโครงการสังคม เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายเพียงพอในการแก้ปัญหาความยากจนที่จะเป็นภาระใหญ่ในอนาคต

1.3 ด้านสังคม ส่งเสริมและพัฒนาร่วมกลุ่มเพื่อให้มีกิจกรรมร่วมกัน ทั้งที่ศูนย์ฯ สถานสงเคราะห์ ชุมชนในท้องถิ่น ให้มีการสนทนากัน เชิญผู้รู้ในด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ในเรื่องที่สนใจ ฝึกการเรียนรู้รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศและสังคมโลก มีการตรวจสอบภาพชมรมจิตอาสา การออกกำลังกาย ฝึกอาชีพ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ด้อยโอกาสได้มีรายได้เป็นของตนเอง และไม่เป็นภาระต่อสังคม

1.4 ด้านเทคโนโลยี พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัย ถูกต้อง ครบทุกด้าน และเป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งหน่วยงานกลางนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาดำเนินงานเป็นศูนย์กลางมีข้อมูลผู้ด้อยโอกาสเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาคี จัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เรียกใช้งานง่ายรวดเร็ว และมีระบบป้องกันความเสียหายของข้อมูลเป็นอย่างดี หน่วยงานที่รับผิดชอบ กระทรวงดิจิทัลเศรษฐกิจและสังคม (ICT)

1.5 ด้านกฎหมาย ต้องปรับแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถส่งเสริม และพัฒนา ดูแลคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมาได้โดยสมบูรณ์โดยกระทรวงมหาดไทยนำไปดำเนินการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อลดข้อจำกัดการใช้งบประมาณส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสของ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการคลัง หน่วยงานที่รับผิดชอบ คณะรัฐมนตรี รัฐสภา สำนักงานกฤษฎีกา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

จากผลวิจัยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายผู้สูงอายุในด้านต่างๆ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องนำนโยบายมาจัดทำแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายเพื่อนำสู่การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และเป็นรูปธรรม ซึ่งในแต่ละประเด็นหากสามารถปฏิบัติและทำได้จริง ล้วนเป็นโอกาสในการยกระดับศักยภาพและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นแนวทางให้รัฐจัดสรรงบประมาณสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาสที่เหมาะสมของประเทศไทยได้ตรงจุดประสงค์ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงทำหน้าที่ประมาณการงบประมาณ มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ตรงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง และมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

การประมาณการงบประมาณสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ ควรมอบหมายอย่างเป็นขั้นตอน นำข้อมูลจากล่างไปสู่ข้างบน กล่าวคือ ให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นทำการสำรวจประชากรอย่างละเอียด แล้วนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ จากนั้นทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากบนลงล่างอีกครั้ง นั่นคือ กระทรวงที่รับผิดชอบด้านการจัดสรรงบประมาณทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องจำนวนประชากรอีกครั้ง เพื่อป้องกันการตกสำรวจ นอกจากนี้ การประมาณการงบประมาณซึ่งเป็นการคาดการณ์การใช้จ่ายเงินในอนาคต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีการสำรวจข้อมูลรายได้ประชากรหรือรายได้ครัวเรือนอย่างน้อย 2 ปี/ครั้ง และควรมีการคำนวณงบประมาณล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี ทำการสำรวจสมโนประชากรในแต่ละพื้นที่ ควรมีการจำแนกตามช่วงวัยให้ชัดเจน โดยอาจจะจำแนกเป็นช่วงวัยเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี คนวัยทำงานอายุ 18 ปีขึ้นไปถึงอายุ 55 ปี และอายุ 55 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งนี้เพื่อให้ทราบจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. (2562). **แจ้งการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป**
โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการทางสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2563. อุทัยธานี: ศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. (2549). **เอกสารการสอนชุดวิชาการคลังและ**
งบประมาณ หน่วยที่ 9 รายจ่ายรัฐบาล. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณรงค์ สัจพันธ์. (2541). **การพัฒนางบประมาณ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพล
เรือน.
- ทองใบ อีรานันท์ทางกูร. (2552). **พจนานุกรมไทยสำหรับนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). **การบริหารโครงการ**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2554). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4(แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระรินทิพย์ ศิโรรัตน์. (2557). **คำบรรยายความสำคัญของความมั่นคงของมนุษย์กับกลุ่มผู้ไม่มีสถานะ**
ทางทะเบียนราษฎร. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และ
ผู้สูงอายุ
- วันทนี วาสิกะสิน. (2553). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) สำนักงานส่งเสริม
สวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) (2555) **โครงการวิจัยการ**
ประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุ และแหล่งที่มาของเงิน. กรุงเทพฯ.
- อำนาจ ทองโปร่ง. (2548). **หลักการบริหารงบประมาณและการเงินโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการ
พิมพ์และสตีวียโอ.

